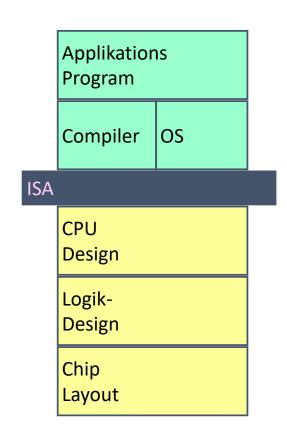
Computer Arkitektur Processor Arkitektur I: Den Sekventielle Y86-64

Forelæsning 6 Brian Nielsen

Credits to
Randy Bryant & Dave O'Hallaron (CMU)

Instruktionssæt Arkitektur (ISA)

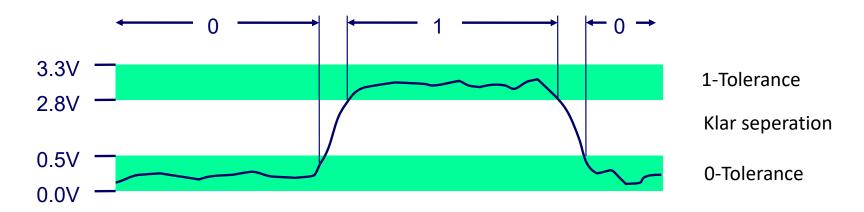
- Assembler Syn
  - Programmørsynlig processor tilstand
    - Registre, hukommelse,...
  - Instruktioner
    - addq, pushq, ret, ...
    - Indkodning som byte-kode
- Abstraktionslag
  - Over: hvordan programmerer man maskinen?
  - Funktionel adfærd
    - Processor udfører instruktioner sekventielt
  - Under:
    - Hvordan konstrueres det i digital logik ?
    - Yde-evne?
      - Flere instruktioner udføres parallel!

Digitale kombinatoriske kredsløb

Netværk af Gates uden cykler!

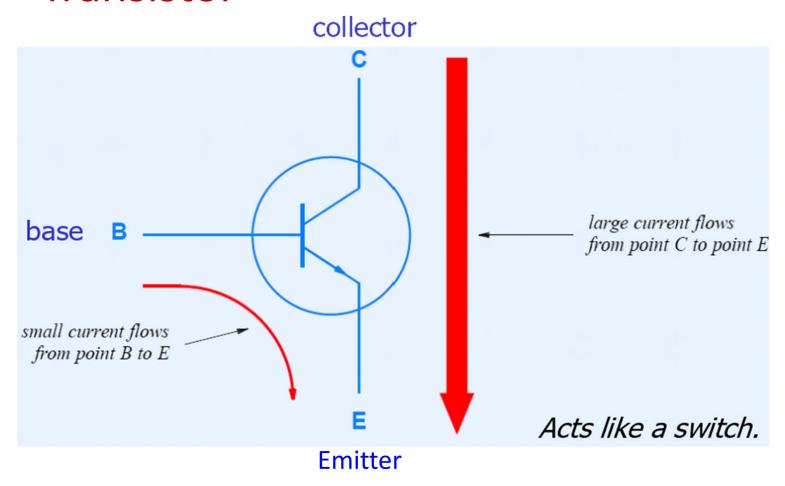
Digitalt Signal

- Brug tærskelværdier for elektrisk spænding/ladning til at diskretisere et kontinuert elektrisk signal
- Simpleste version: 1-bit signal
  - Enten højt område (1) eller lavt område (0)
  - Med en separation imellem dem
  - Robust: påvirkes ikke af støj eller kredsløb af lav kvalitet
  - Vi kan lave digitale kredskøb simpel, småt, og hurtigt

Den grundlæggende byggeblok i digitale kredsløb

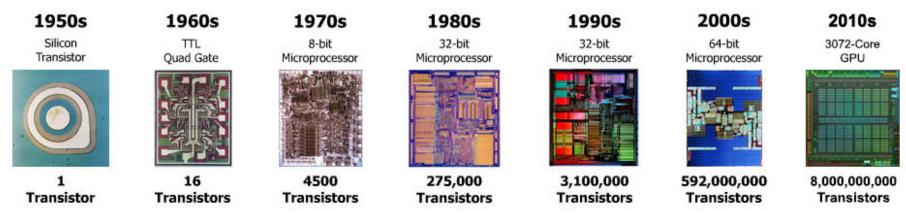
Transistor

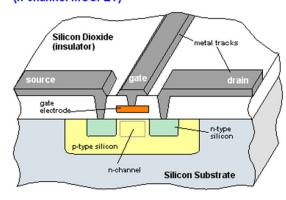
Realisering i halv-leder materiale

Very Large Scale Integration

https://www.computerhistory.org/siliconengine/

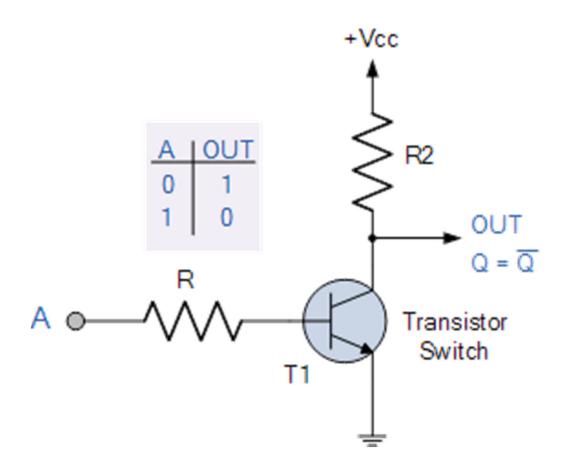
NMOS Transistor (n-channel MOSFET)

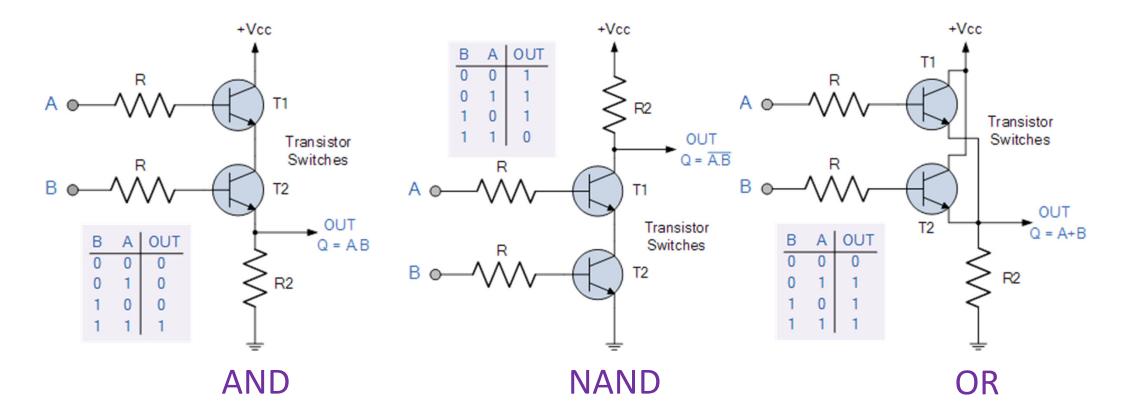
Et par korte intro videoer:

- C-MOS teknologi: https://www.youtube.com/watch?v=stM8dgcY1CA
- Fabrikation af IC'ere: https://www.youtube.com/watch?v=vK-geBYygXo

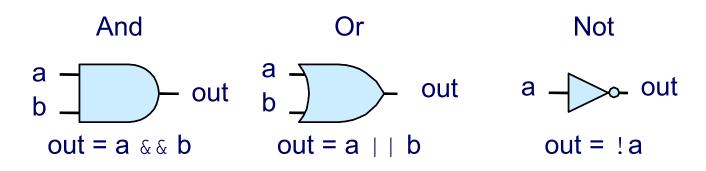
Eksempel: Not

Eksempler: AND, NAND, OR

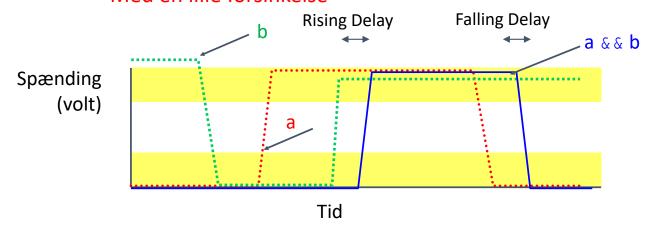

Beregning med Logik "Gates"

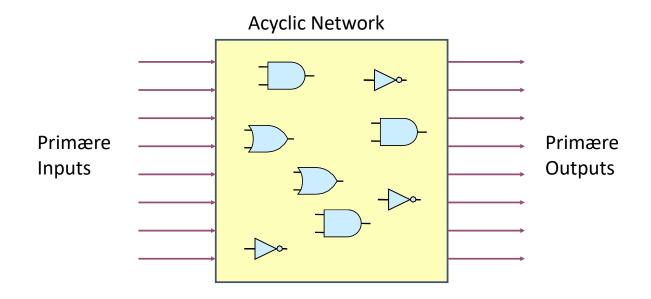

Syntax lånt fra de logiske operationer i C

- Output er en Boolsk funktion af input
- Svarer kontinuerligt på ændringer af inputs
  - Med en lille forsinkelse

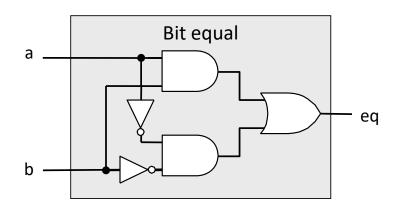

Kombinatoriske (Digitale) Kredsløb

- Acyclic Netværk af Logiske Gates
  - Reagerer kontinuerligt på ændringer i primære inputs
  - Signal udbredes igennem netværket
  - Primære outputs bliver (efter en forsinkelse) en Boolsk funktion af primære inputs
- Modsætning: Sekventielle digitale kredsløb: indeholder cycler og hukommelseselementer/registre

Bit Sammenligning

- Giver 1 hvis a og b er ens
- Hardware Control Language (HCL)
  - Meget simpelt hardware beskrivelsessprog
    - Boolske operationer bruger syntax, der ligner C's logiske operationer
  - Her anvendt til at beskrive kontrol logik for processorer
- Moderne digital logik/IC design:
  - Funktionalitet beskrives, simuleres, verificeres i sådanne sprog
  - Synteseres ("compileres") til kredsløb (fx. Application Specific Integrated Circuit (ASIC) eller Field Programmable Gate Array FPGA)
  - VHDL / Verilog

Sandhedstabel for eq

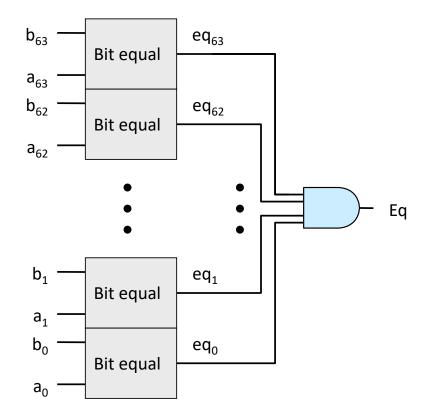
A	В	A == B
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	1

HCL Expression

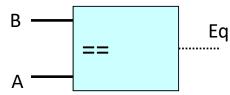
bool eq =
$$(a\&\&b) | | (!a\&\&!b)$$

Sammenligning af ord: 64-bit ord A,B

Ord-niveau Diagram Repræsentation

HCL Udtryk

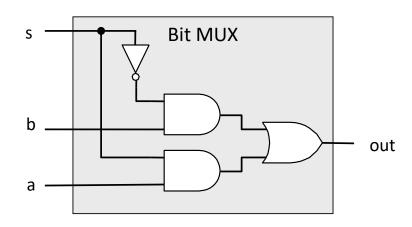
bool Eq =
$$(A == B)$$

- 64-bit ord størrelse
- HCL repræsentation
  - Ligheds operator
  - Giver en Boolsk værdi

Princip: opbyging af komplekse kredsløb ved sammensætning af mange simple

Bit-Niveau Udvælger (Multiplekser)

Kontrol bit til selektion

A	В	S	A MUX B
0	0	0	0
0	1	0	1
1	0	0	0
1	1	0	1
0	0	1	0
0	1	1	0
1	0	1	1
1	1	1	1

HCL Udtryk

bool out = (s&&a) | | (!s&&b)

- Udvælger vha. kontrol signal s blandt data-signaler a and b
- Output a når s=1, b når s=0

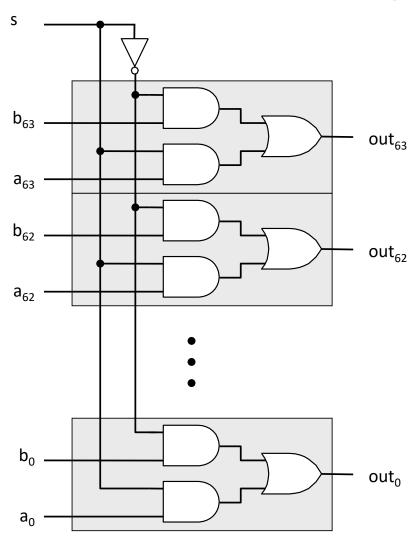
Enhed, som samler to eller flere datasignaler og samler dem til et enkelt signal eller udtryk

Ord Niveau Udvælger (Multiplekser)

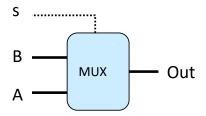
64 bit ord A,B

 $A=a_0...a_{63}$

 $B=b_0...b_{63}$

Ord-Niveau Diagram Symbol

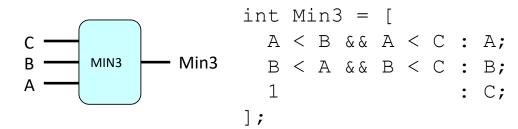

HCL Repræsentation

- Udvælger input ord A eller B afhængigt af kontrol signal s
- HCL repræsentation
  - Case udtryk a la C-switch
  - Serie af tests: par af betingelse:værdi
  - Output:
    - værdien for første sande test
    - Afsluttende "1" angiver "Default"

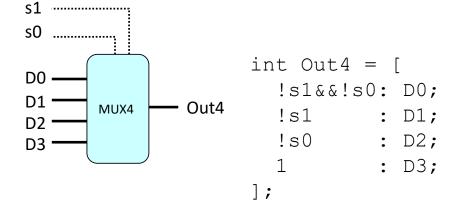
HCL Ord-Niveau Eksempler

Minimum af 3 ords

- · Find minimum of tre input ord
- HCL case udtryk
- Sidste case garanterer match

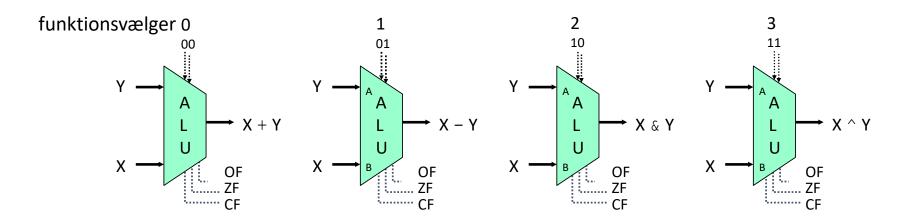
4-Vejs Multiplekser

- Udvælger 1 af 4 inputs baseret på to kontrol bits
- HCL case udtryk
- Simplificere tests ved at antage sekventiel matchning (a la switch i C)

Aritmetisk Logisk Enhed

Challenge 6: addér to bytes!

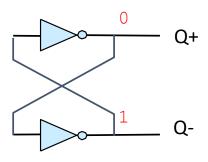

- Arithmetic Logic Unit (ALU)
- Kombinatorisk logik
  - Reagerer kontinuerligt på inputs
- Kontrol signal udvælger den ønskede funktion
  - Svarende til 4 aritmetiske/logiske operationer i Y86-64
- Beregner også værdier for "condition codes"

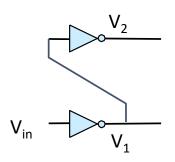
Digitale sekventielle kredsløb

Med hukommelse!

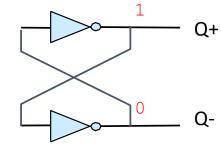
Lagring af 1 Bit: Bi-stabilt Element

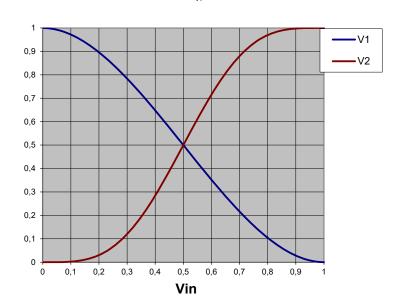
Stabil tilstand 1

Bistabilt Element

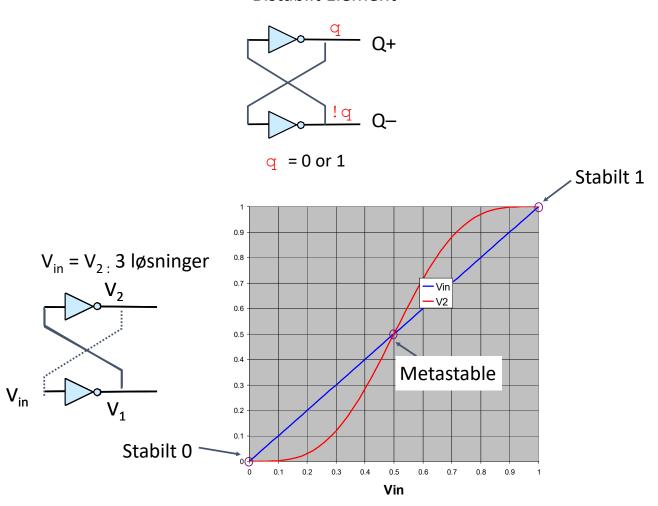

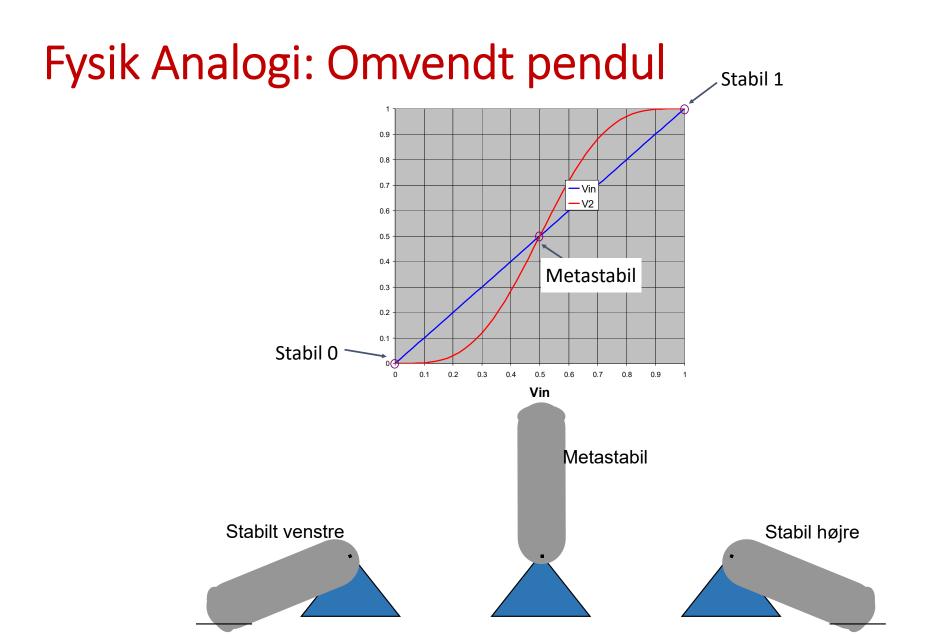
Stabil tilstand 2

Lagring af 1 Bit (fortsat.)

Bistabilt Element

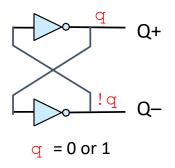

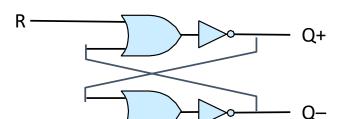
Lagring og aflæsning af 1 Bit

Reset-set lås

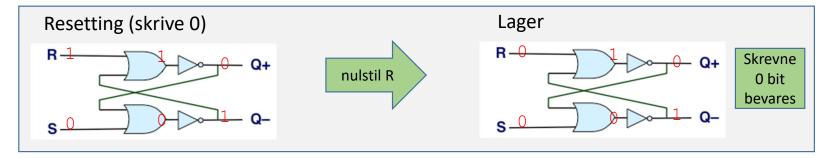
A	В	A nor B
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

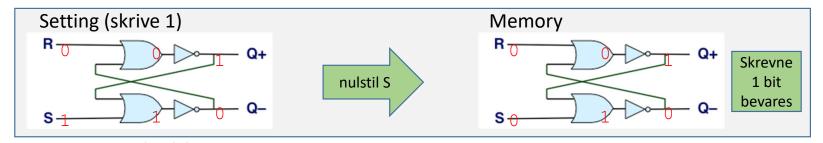

R-S Latch

R=1, S=1: Forbudt!

Hardware Registre

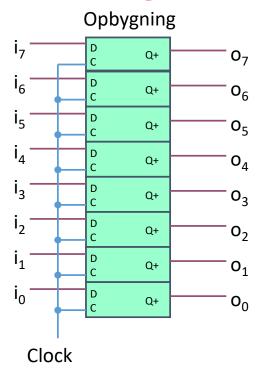
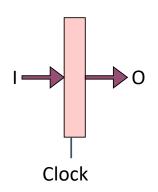
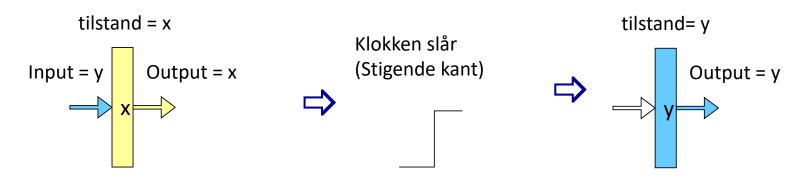

Diagram symbol

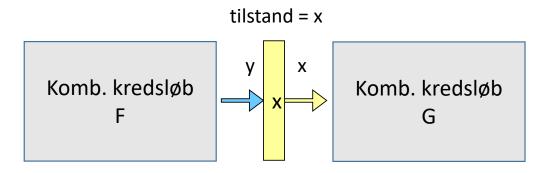

- Gemmer et data-ord
  - Processorer anvender mange sådanne hardware registre internt
- Samling af 1-bit latches, der aktiveres med et clock signal
- Ændres kun når "klokken slår"

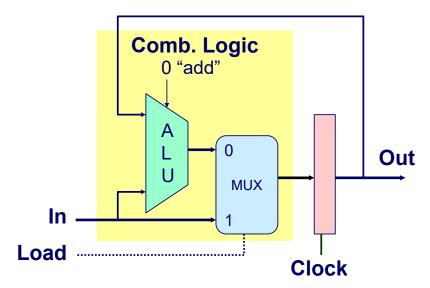
Register Styring

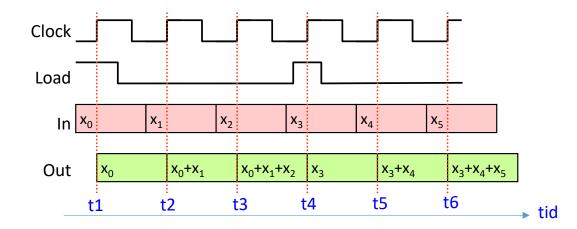
- Gemmer data bits y fra input, og bits fra x findes på output
- Indskriver input når klokken stiger "rising edge triggered
- Fungerer som barriere, som separerer ændringer på input siden fra output
- Output forbliver stabilt selvom input ændres

Tilstandsmaskine Eksempel

- Akkumulator kredsløb
- Indlæs eller addere i hver cyklus
- Clock= elektrisk signal, der svinger med fast periode tid = takt = clock frekvens

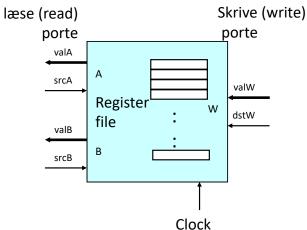
Load bestemmer om register værdi tages fra In eller ALU ud

Load=1: gem ny data

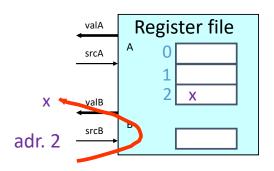
Load=0: gem adderet resultat

Random-Access Memory

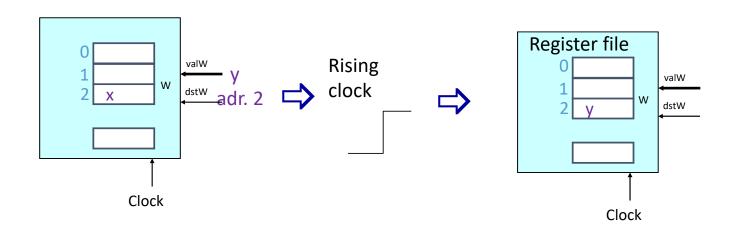
- Kredsløb, der kan gemme et antal ord
  - Adresse input (srcA, srcB, dstW) bestemmer hvilket ord som læses eller skrives
- Register bank (register file)
  - Gemmer værdier af program registre
  - %rax, %rsp, etc.
  - Register-id fungerer som adresse
- Flere Porte
  - Kan læse eller skrive flere ord i en cyklus
    - Hver port har sin egen adresse og data input/output

Register Bank Timing

- Læsning
  - Fungerer som kombinatorisk logik
  - Output data generates udfra input adressen
    - Efter lille forsinkelse
- Skrivning
  - Som hardware register
  - Updateres kun når klokken slår

Y86-SEQ processoren

- -Forenklet og destilleret udgave af X86 med sekventiel instruktions-behandling
- -Færre og enklere instruktioner
- -Adfærd af hardware logik er udtømmende beskrevet!

Y86-64 Processor Programmør Synlig Tilstand

RF: Program registre

%rax	%rsp	%r8	%r12
%rcx	%rbp	%r9	%r13
%rdx	%rsi	%r10	%r14
%rbx	%rdi	%r11	

CC: Condition codes	Stat: Program status
ZF SF OF	DMEM: Hukommelse
PC	

- Program Registre (RF: Register File)
  - 15 registre (%r15 udeladt). Hver på 64 bits
- Condition Codes
  - Enkelt-bit flag, der sættes af aritmetiske eller logiske instruktioner
    - ZF: Zero

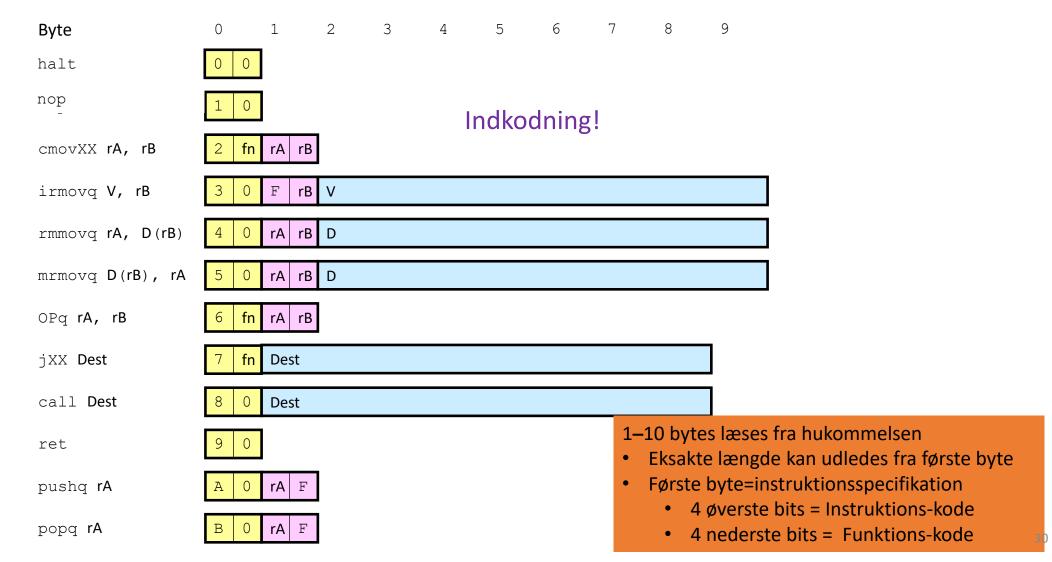
SF:Negative

OF: Overflow

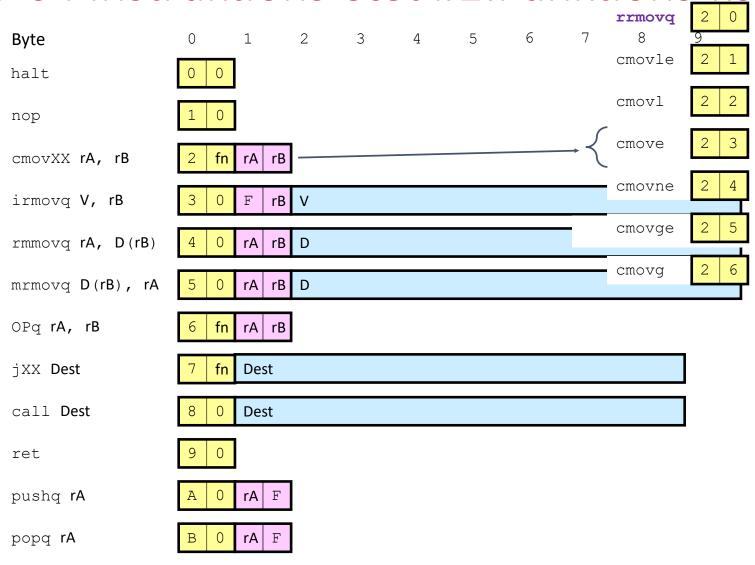
- Program Tæller (PC, %rip)
  - Angiver adresse på næste instruktion
- Program Status
  - Flag, der angiver enten normal operation eller fejl-situation
- Hukommelsen
  - Byte-adressérbar array
  - Ord gemmes i little-endian orden
  - DMEM: Dynamic Memory

Y86-64 Instruktions-Sæt #1: Instruktions-kode

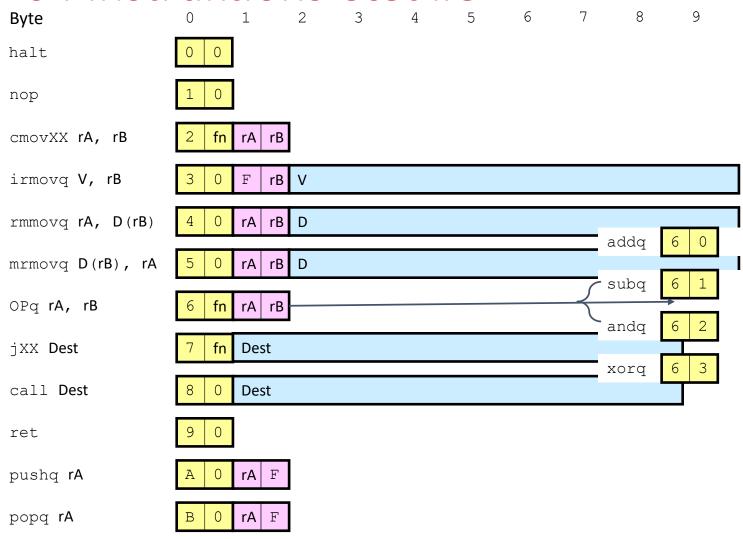
operation"

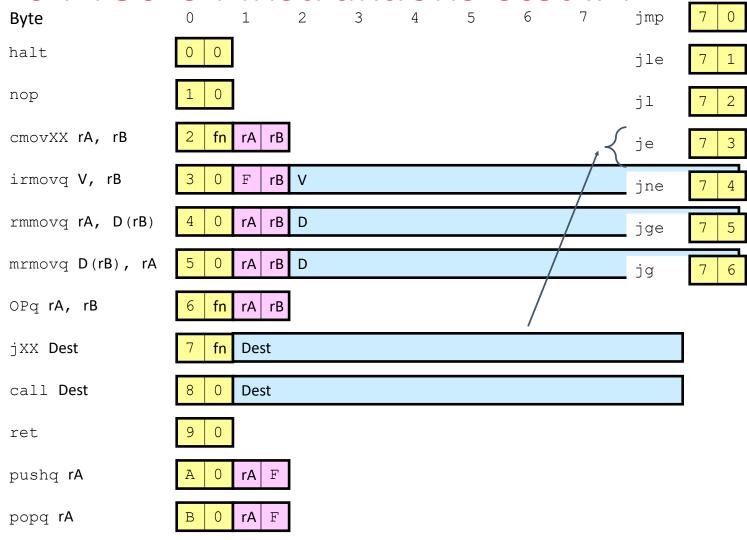
Y86-64 Instruktions-Sæt #2:Funktions-kode

Y86-64 Instruktions-Sæt #3

Y86-64 Y86-64 Instruktions-Sæt #4

Indkodning af Registre

• Hvert register har 4-bit ID

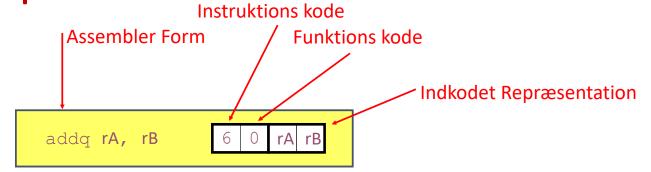
%rax	0
%rcx	1
%rdx	2
%rbx	3
%rsp	4
%rbp	5
%rsi	6
%rdi	7

8
9
А
В
С
D
E
F

- Samme som i x86-64
- Register ID 15 (0xF) indikerer "intet register"
  - Bruges i hardware beskrivelsen flere steder

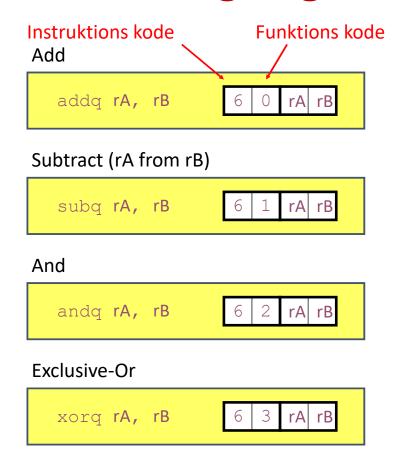
Eksempel på Y86 instruktion

Addition

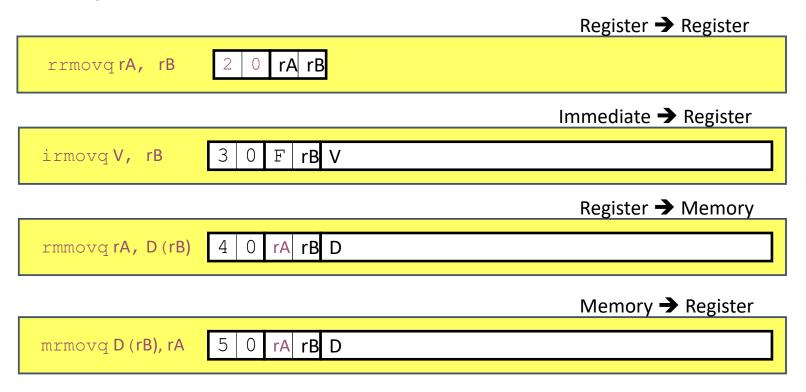
- Addér værdi i register rA til værdien i register rB
  - Gem resultat i register rB
  - Begrænsning: Y86-64 tillader kun addition på register data
- Sætter condition codes afhængigt af resultatet
- F.x., addq %rax, %rsi Indkodning: 0x 60 06
- Indkodning fylder 2 bytes
  - Første byte angiver instruktions type
  - Anden byte angiver source og destinations registre

Arithmetiske og Logiske Operationer

- Generisk benævnt "OPq"
- Indkodning varierer kun i "funktions koden"
  - Low-order 4 bytes in first instruction word
- Sætter condition codes som side effekt

Move Operationer

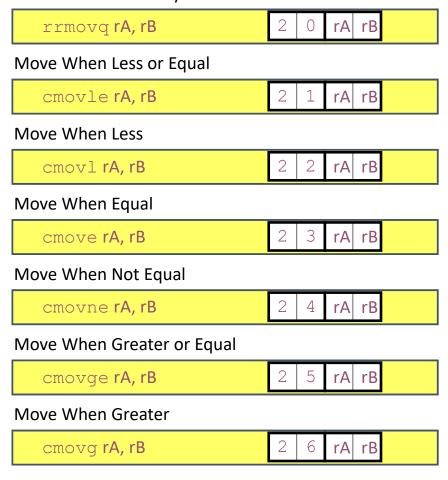
- A la x86-64 movq instruktionen: movq D(Rb, Ri,s), Rd
- Simplere format for hukommelses adresser
- Navngivet forskelligt for tydeliggøre forskel

Move Instruktions Eksempler

X86-64 Y86-64 irmovq \$0xabcd, %rdx movq \$0xabcd, %rdx Indkodning: 30 F2 cd ab 00 00 00 00 00 00 movq %rsp, %rbx rrmovq %rsp, %rbx Indkodning: 20 43 mrmovq -12(%rbp),%rcx movq -12(%rbp),%rcx Indkodning: 50 15 f4 ff ff ff ff ff ff rmmovq %rsi,0x41c(%rsp) movq %rsi,0x41c(%rsp) Indkodning: 40 64 1c 04 00 00 00 00 00 00

Conditional Move Instruktioner

Move Unconditionally

- Genersik benævnt "cmovXX"
- Alle laver register->register flytning
- Indkodning bruger forskellig "function code"
- Baseret på værdier af condition codes
- Bemærk rrmovq instruktionen
  - register->register move
  - Ubetinget kopiering af værdi fra source til destination register

Jump Instruktioner

Jump (Conditionally)

jXX Dest 7 fn Dest

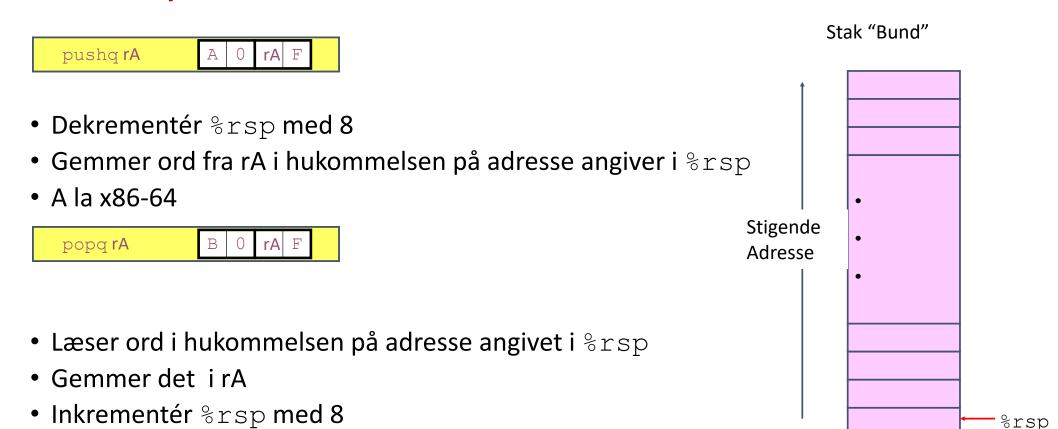
- Generisk benævnt "jXX"
- Indkodning adskiller sig med "function code" fn
- Baseret på værdier af condition codes
- Samme som condition codes på x86-64
- Indkoder den fulde destinations adresss
  - Modsat X86-64, som benytter PC-relativ adressering

Jump Instruktioner

Jump Unconditionally jmp **Dest** 0 Dest Jump When Less or Equal jle **Dest** Dest Jump When Less jl Dest Dest Jump When Equal je **Dest** 3 Dest Jump When Not Equal jne **Dest** Dest 4 Jump When Greater or Equal jge **Dest** 5 Dest Jump When Greater 6 jg **Dest** Dest

Stak Operationer

• A la x86-64

%rsp

Stak "Top"

Procedure Kald og Retur

- Skubber adresse på næste instruktion på stakken
- Starter udførelsen af instruktioner på Dest adresse
- A la x86-64

- Afstakker værdi
- Bruges som adresse for næste instruktion (retur adresse)
- A la x86-64

Diverse Instruktioner

- Udfør ingenting
- "No-operation"

- Stop udførelsen af instruktioner
- x86-64 har tilsvarende instruktion, men kan ikke udføres i "user-mode"
- Vores anvendelse: stop simulator
- Nul-indkodningen sikrer, at programmet stopper når det rammer hukommelse initialiseret med nuller

Status Koder

Mnemo-kode	Code
AOK	1

Normal kørsel

Mnemonic	Code
HLT	2

Halt instruktion udført

Mnemonic	Code
ADR	3

 Adresseringsfejl (enten efter instruktion eller data) indtruffet

Mnemonic	Code
INS	4

 Invalid instruktion forsøgt udført (Bitmønster giver ikke gyldig instruktion)

- Ønsket adfærd
  - Hvis alt er OK, fortsæt kørsel
  - Ellers, stop program kørsel

Y86-64 Eksempel på program Struktur #1

```
/* Find number of elements in
   null-terminated list */
long len(long a[])
{
   long len;
   for (len = 0; a[len]; len++)
    ;
   return len;
}
```

- Ingen C compiler til Y86
  - Program starter på adresse 0
  - Skal selv opsætte stak
    - Placering i hukommelsen
    - Opsæt pointers
    - Må ikke overskrive kode!
  - initializér øvrigtdata
- Generer X86 ASM med gcc; oversæt manuelt til Y86

```
init:
                       # Initialization
   call Main
   halt.
   .aliqn 8
                       # Program data
array:
Main:
                       # Main function
   call len
                       # Length function
len:
                       # Placement of stack
   .pos 0x100
Stack:
```

Y86-64 Eksempel på program Struktur #2

```
init:
     # Set up stack pointer
     irmovq Stack, %rsp
     # Execute main program
     call Main
     # Terminate
     halt.
# Array of 4 elements + terminating 0
     .align 8
Array:
     .quad 0x000d000d000d000d
      .quad 0x00c000c000c000c0
     .quad 0x0b000b000b000b00
     .quad 0xa000a000a000a000
     .quad 0
```

- Program starter på adresse 0
- Skal selv opsætte stak
  - Placering i hukommelsen
  - Opsæt pointers
  - Må ikke overskrive kode!
- initializér øvrigt data
- Kan bruge symbolske navne

Y86-64 Eksempel på program Struktur #3

```
Main:
irmovq array,%rdi
# call len(array)
call len
ret
```

- Opsæt kald til len
  - Følg x86-64 procedurekaldskonventioner
  - Overfør adresse på array som argument

Assemblering af et Y86-64 Program

```
unix> yas len.ys
```

- Genererer objekt kode filen len.yo
  - Ligner disassembler output

```
0 \times 0.54:
                   I len:
irmovq $1, %r8
                                       # Constant 1
irmovq $8, %r9 # Constant 8
                      mrmovq (%rdi), %rdx # val = *a
0 \times 07c: 6222
                      andq %rdx, %rdx # Test val
0x07e: 73a000000000000000
                      je Done
                                       # If zero, goto Done
0 \times 087:
                   | Loop:
0x087: 6080
                      addq %r8, %rax
                                       # len++
                      addq %r9, %rdi # a++
0x089: 6097
mrmovq (%rdi), %rdx # val = *a
0x095: 6222
                      andg %rdx, %rdx # Test val
0 \times 097: 748700000000000000
                      jne Loop
                                       # If !O, goto Loop
0x0a0:
                    Done:
0x0a0: 90
                      ret
```

Simulering af Y86-64 Program

```
unix> yis len.yo
```

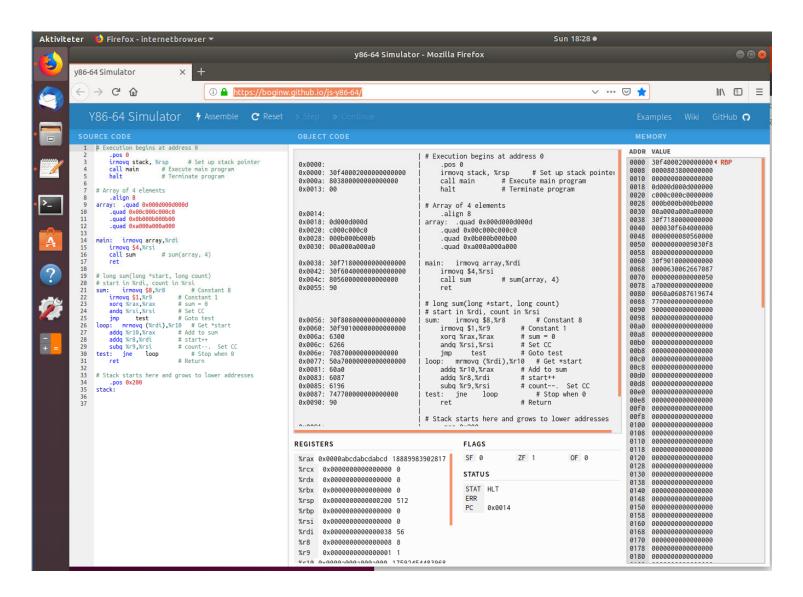
- Simulerer instruktionssættet
  - Beregner den effekt, som hver instruktion har på processor tilstand
  - Udskriver ændringer

```
Stopped in 33 steps at PC = 0x13. Status 'HLT', CC Z=1 S=0 O=0
Changes to registers:
        0x0000000000000000
%rax:
                                  0x0000000000000004
%rsp:
        0x0000000000000000
                                  0 \times 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0
%rdi: 0x000000000000000
                                  0x000000000000038
%r8: 0x000000000000000
                                  0x0000000000000001
8r9:
        0x0000000000000000
                                  0x000000000000008
Changes to memory:
0x00f0: 0x0000000000000000
                                  0 \times 0000000000000053
0x00f8: 0x0000000000000000
                                  0x0000000000000013
```

```
unix> ssim -g len.yo
```

GUI Version

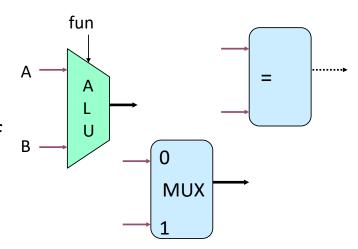
Alternativ Simulering af Y86-64: https://boginw.github.io/js-y86-64/

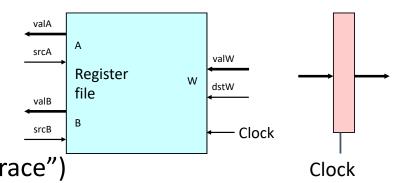
Hardware design af Y86-SEQ

Bygge Blokke

- Kombinatorisk Logik
  - Beregner Boolske funktioner af inputs
  - Reagerer kontinuerligt på ændringer af inputs
  - Opererer på data og implementerer kontrol

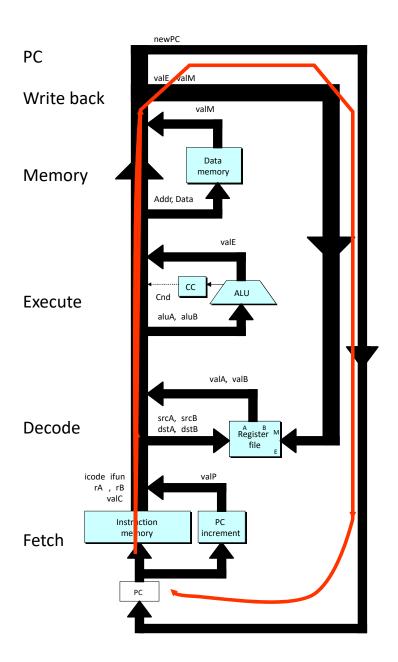

- Hukommelses Elementer
  - Gemmer bits
  - Adressérbar hukommelse
  - Hardware registre
  - Skrives kun når clock stiger
  - (Brug tidsstyring til at undgå samtidig R/W til samme register "race")

Model for SEQ-processor

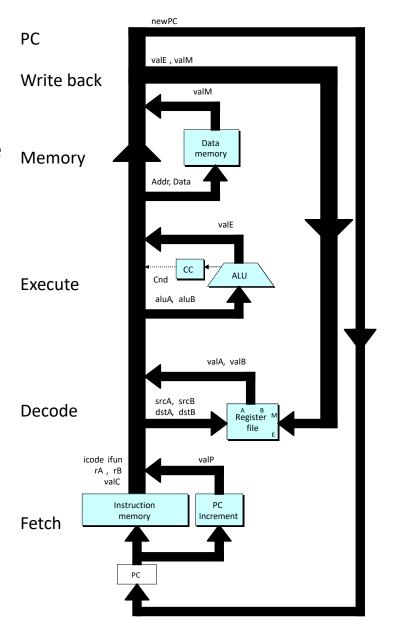
- Tilstand
  - Program counter register (PC)
  - Condition code register (CC)
  - Register Bank
  - Hukommelse: én hukommelse, med logisk opdeling i
    - Data-hukommelse: til læsning/skrivning af program data
    - Instruktions-hukommelse: til læsning af instruktioner
- Instruktionsflow
  - Læs instruktion på adressen udpeget af PC
    - Behandl instruktionen i udførelsestrin
    - Opdatér program counter

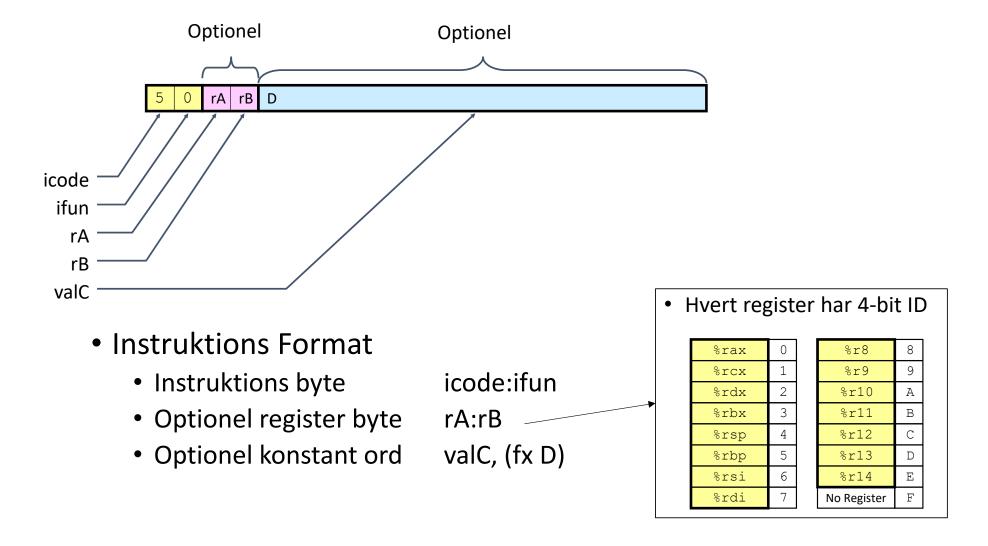
SEQ Trin

- 1. Fetch
  - Læs instruktion fra instruktionshukommelse
  - Beregn værdi for næste PC
- 2. Decode
  - Udlæs Operander fra program registre
- 3. Execute
  - Beregn værdi eller adresse
- 4. Memory
  - Læs eller skriv data i hukommelsen
- 5. Write Back
  - Skriv resultat til program registre
- 6. PC
  - Opdatér program tæller
- 7. Gentag fra 1.

BEMÆRK Signalnavne

Instruktions Dekoding

Udførelse af Arit./Logisk Instruktion

OP∈{add, sub, and, xor}

- 1. Fetch
  - læs 2 bytes, beregn næste PC
- 2. Decode
  - Udlæs operand registre rA, rB
- 3. Execute
  - Udfør operation "OP"
  - Sæt condition codes
- 4. Memory
  - Intet at gøre
- 5. Write back
  - Opdatér register rB
- 6. PC Update
  - Sæt PC til beregnede næste PC

Udførelse af Arit./Log. Operationer

NB! Array notation til adgang til hukommelse og register bank

- 1. Fetch
  - læs 2 bytes, beregn næste PC
- 2. Decode
  - Læs operand registre
- 3. Execute
  - Udfør operation
  - Sæt condition codes
- 4. Memory
  - Intet at gøre
- 5. Write back
  - Opdatér register
- 6. PC Update
  - Sæt PC til beregnede næste PC

	OPq rA, rB //oP∈{add, sub, and, xor}	
	icode:ifun $\leftarrow M_1[PC]$	
Fetch	$rA:rB \leftarrow M_1[PC+1]$	
	ln no a	
	valP ← PC+2	
Decode	valA ← R[rA]	
	valB ← R[rB]	
Execute	valE ← valB OP valA	
LACCUIC	Set CC	
Memory		
Write	R[rB] ← valE	
back		
PC update	PC ← valP	

Læs instruktions byte Læs register byte

Beregn næste PC
Læs operand A
Læs operand B
Udfør ALU operation
Sæt condition code register

Skriv resultat tilbage

Opdatér PC

- Beskriver nøje instruktions udførelse som sekvens af simple skridt
- Bruger samme generelle skabelon for alle instruktioner

Udførelse af **rmmovq**

rmmovq rA, D(rB)

- 1. Fetch
  - Læs 10 bytes
- 2. Decode
  - Læs operand registre
- 3. Execute
  - Beregn effektive adresse: valE=(rB)+D
- 4. Memory
  - Skriv til hukommelsen
- 5. Write back
  - Gør intet
- 6. PC Update
  - Incrementér PC med 10

	rmmovq rA, D(rB)	
Fetch	icode:ifun $\leftarrow$ M ₁ [PC] rA:rB $\leftarrow$ M ₁ [PC+1] valC $\leftarrow$ M ₈ [PC+2] valP $\leftarrow$ PC+10	
Decode	$valA \leftarrow R[rA]$ $valB \leftarrow R[rB]$	
Execute	valE ← valB + valC	
Memory	M ₈ [valE] ← valA	
Write		
back		
PC update	PC ← valP	

Læs instruktions byte
Læs register byte
Læs displacement D
Beregn næste PC
Læs operand A
Læs operand B
Beregn effektive adresse
Skriv værdi til hukommelsen

Opdatér PC

Bruger ALU til adresse beregning

Udførelse af popq

- 1. Fetch
  - Læs 2 bytes
- 2. Decode
  - Læs stak pointer
- 3. Execute
  - Inkrementér stak pointer med 8
- 4. Memory
  - Læs fra tidligere stak pointer
- 5. Write back
  - Opdatér stack pointer
  - Skriv resultat til register
- 6. PC Update
  - Incrementér PC med 2

	popq rA	
	icode:ifun ← $M_1[PC]$	
Fetch	$rA:rB \leftarrow M_1[PC+1]$	
	valP ← PC+2	
Decode	valA ← R[%rsp]	
Decode	valB ← R[%rsp]	
Execute	valE ← valB + 8	
Memory	$valM \leftarrow M_8[valA]$	
Write	R[%rsp] ← valE	
back	$R[rA] \leftarrow valM$	
PC update	PC ← valP	

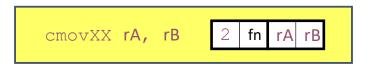
Læs instruktion byte Læs register byte

Beregn next PC
Læs stak pointer
Læs stak pointer
Inkrementér stack pointer

Læs fra stak Opdatér stak pointer Skriv resultat i register Opdatér PC

- Brug ALU til øgning af stak pointer
- Skal opdatere to registre
  - Ét til at gemme den afstakkede værdi
  - Ny stak pointer

Udførelse af Conditional Moves

- 1. Fetch
  - Læs 2 bytes
- 2. Decode
  - Læs operand registers
- 3. Execute
  - Hvis !cnd, så sæt destination register til 0xF
- 4. Memory
  - Gør intet
- 5. Write back
  - Opdatér register (eller udelad)
- 6. PC Update
  - Incrementér PC med 2

	cmovXX rA, rB	
	icode:ifun $\leftarrow M_1[PC]$	
Fetch	$rA:rB \leftarrow M_1[PC+1]$	
T Ctcii		
	valP ← PC+2	
Decode	$valA \leftarrow R[rA]$	
Decode	valB ← 0	
Execute	valE ← valB + valA	
Lxecute	If ! Cond(CC,ifun) $rB \leftarrow 0xF$	
Memory		
Write	R[rB] ← valE	
back		
PC update	PC ← valP	

Læs instruktions byte Læs register byte

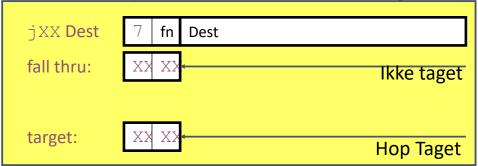
Beregn ny PC Læs operand A

Før valA gennem ALU (register skal ikke opdateres)

Skriv resultat til register

Opdatér PC

<u>Udførelse af Jumps</u>

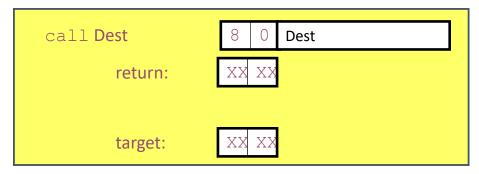

- 1. Fetch
  - Læs 9 bytes
  - Incrementér PC med 9
- 2. Decode
  - Gør intet
- 3. Execute
  - Evaluér om jump skal foretages eller ej baseret på jump betingelsen og condition codes
- 4. Memory
  - Gør intet
- 5. Write back
  - Gør intet
- 6. PC Update
  - Sæt PC til Dest hvis hop tages, eller til ny PC hvis ingen hop

	jXX Dest	
	icode:ifun $\leftarrow M_1[PC]$	Læs instruktions byte
Fetch	$valC \leftarrow M_8[PC+1]$	Læs destination adress
	valP ← PC+9	"Fall through" adresse
Decode		
Execute	Cnd ← Cond(CC,ifun)	Foretag hop?
Memory		
Write		
back		
PC update	PC ← Cnd ? valC : valP	Opdatér PC

- Beregn begge adresser
- Vælg afhængigt af based på condition codes og betingelse

Udførelse af call

- •Fetch
  - Læs 9 bytes
  - Inkrementér PC med 9
- Decode
  - Læs stak pointer
- Execute
  - Dekrementér stak pointer med 8
- Memory
  - Skriv inkrementeret PC til ny værdi for stak pointer
- Write back
  - Opdatér stak pointer
- PC Update
  - Sæt PC til Dest

	call Dest	
	icode:ifun $\leftarrow M_1[PC]$	Læs in
Fetch		
rettii	valC ← M ₈ [PC+1]	Læs de
	valP ← PC+9	Beregr
Decode		
Decode	valB←R[%rsp]	Læs st
Execute	valE ← valB + −8	Decrer
LACCUIC		
Memory	$M_8[valE] \leftarrow valP$	Skriv r
Write	R[%rsp] ← valE	Opdat
back		
PC update	PC ← valC	Sæt PO

Læs instruktions byte

Læs destination adresse Beregn retur adresse

Læs stak pointer

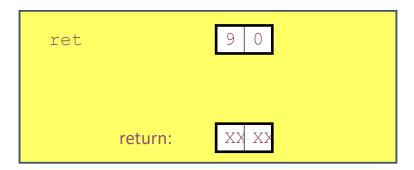
Decrementér stak pointer

Skriv retur adresse på stak Opdatér stak pointer

Sæt PC til destination

- Brug ALU til dekrementering af stak pointer
- Gem inkrementeret PC

Udførelse af ret

- 1. Fetch
  - Læs 1 byte
- 2. Decode
  - Læs stak pointer
- 3. Execute
  - Incrementér stak pointer med 8
- 4. Memory
  - Læs retur adresse fra gammel stak pointer
- 5. Write back
  - Opdatér stak pointer
- 6. PC Update
  - Sæt PC til retur adresse

	ret	
Fetch	icode:ifun ← M₁[PC]	Læs instruktions byte
Decode	valA ← R[%rsp]	Læs operand stak pointer
Decode	valB ← R[%rsp]	Læs operand stak pointer
Execute	valE ← valB + 8	Inkrementér stak pointer
Memory	valM ← M ₈ [valA]	Læs retur adresse
Write	R[%rsp] ← valE	Opdatér stak pointer
back		
PC update	PC ← valM	Sæt PC til retur adresse

- Brug ALU til inkrementering af stak pointer
- Læs retur adresse fra hukommelsen

Beregningsskridt: Generel Opskrift

		OPq rA, rB
	icode,ifun	icode:ifun ← M₁[PC]
Fetch	rA,rB	$rA:rB \leftarrow M_1[PC+1]$
rettii	valC	
	valP	valP ← PC+2
Decode	valA, srcA	valA ← R[rA]
Decode	valB, srcB	valB ← R[rB]
Execute	valE	valE ← valB OP valA
Lxecute	Cond code	Set CC
Memory	valM	
Write	dstE	$R[rB] \leftarrow valE$
back	dstM	
PC update	PC	PC ← valP

Læs instruktions byte
[Læs register byte]
[Læs konstant ord]
Beregn næste PC
Læs operand A
Læs operand B
Udfør ALU operation
Sæt/brug cond. codes
[Hukommelse læs/skriv]
Skriv ALU resultat til register
[Skriv resultat til hukommelse]
Opdatér PC

- Alle instruktioner f
  ølger same generelle m
  ønster
- Forskelligt præcist hvad der beregnes i hvert skridt

Beregningsskridt for CALL

		call Dest
	icode,ifun	icode:ifun ← M₁[PC]
Fetch	rA,rB	
	valC	$valC \leftarrow M_8[PC+1]$
	valP	valP ← PC+9
Decode	valA, srcA	
Decode	valB, srcB	valB ← R[%rsp]
Execute	valE	valE ← valB + −8
	Cond code	
Memory	valM	M ₈ [valE] ← valP
Write	dstE	R[%rsp] ← valE
back	dstM	
PC update	PC	PC ← valC

Læs instruktions byte

Læs register byte

[Læs konstant ord]

Beregn næste PC

Læs operand A

Læs operand B

Udfør ALU operation

Sæt/brug cond. codes

[Hukommelse læs/skriv]

Skriv ALU resultat til register

[Skriv resultat til hukommelse]

Opdatér PC

- Alle instruktioner f
  ølger same generelle m
  ønster
- Forskelligt præcist hvad der beregnes i hvert skridt

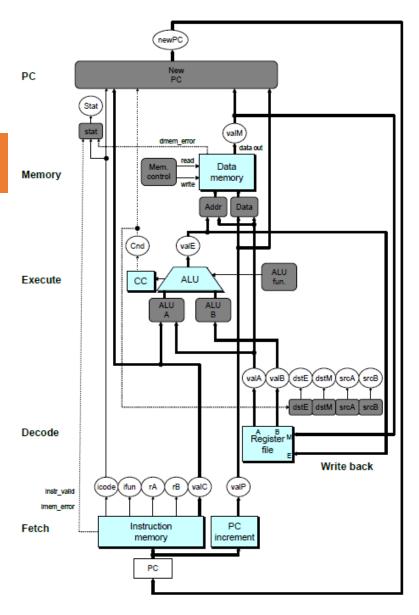
Logik design for Y86-SEQ

SEQ Hardware Opbygning

Hvordan kan vi realisering af Y86-SEQ modellen ved brug af digital logik?

Signatur forklaring

- Blå rektangler: hardware bygge blokke
  - Fx., Hukommelse, registre, ALU
- Grå boxes: kontrol logik
  - Kan beskrives i HCL
- Hvide ovale: signal navne (labels)
- Tykke linier: 64-bit værdi
- Tynde lines: 4-8 bit værdi
- Prikkede lines: 1-bit værdi

SEQ Hardware

Signatur forklaring

• Blå rektangler: hardware byggeblokke

• Fx., Hukommelse, registre, ALU

• Grå bokse: kontrol logik

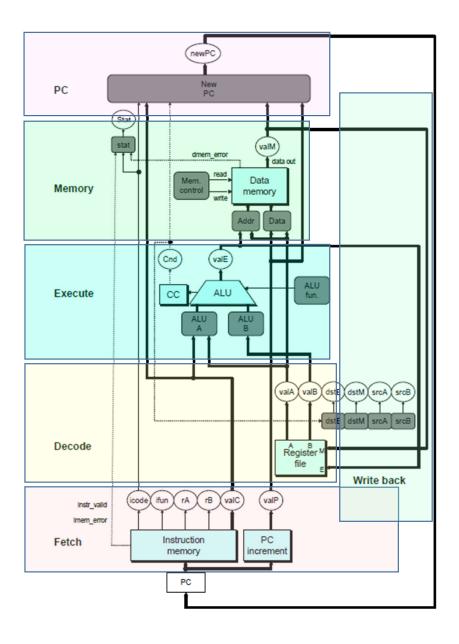
Kan beskrives i HCL

• Hvide ovale: signal navne (labels)

• Tykke linieres: 64-bit værdi

• Tynde lines: 4-8 bit værdi

• Prikkede lines: 1-bit værdi

SEQ Hardware

Beregnede Værdier

Fetch

icode
ifun Instruktions-kode
ifun Instruktions-function
rA Instr. Register ID A
rB Instr. Register ID B
valC Instruktions konstant
valP Inkrementeret PC

Decode

srcA Register ID A srcB Register ID B

dstE Destination Register ID E (Exec.)
dstM Destination Register ID M (Mem.)

valA Værdi fra register A valB Værdi fra register B

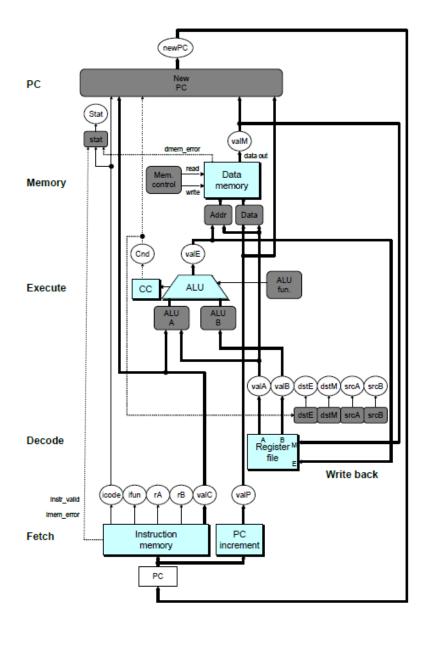
Execute

valE ALU resultat

Cnd Branch/move flag

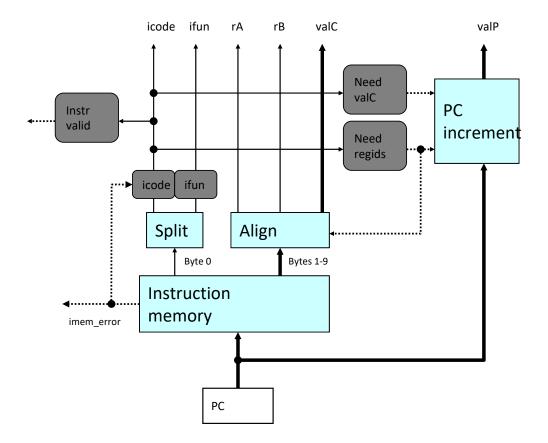
Memory

valM Værdi fra hukommelse

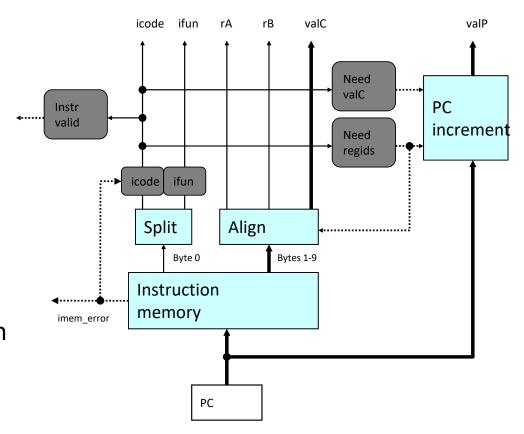
Fetch Logik

- Eksisterende byggeblokke
  - PC: Register til PC
  - Instruktionshukommelse: Læs 10 bytes (fra adresse PC t.o.m PC+9)
    - Signalér ugyldig adresse
  - Split: Opdel instruktions byte i icode og ifun
  - Align: Hent felterne for rA, rB, og valC
  - PC increment: Forøg PC med det som instruktionen fylder
- De grå blokke skal vi selv designe ;-)

Fetch Logik

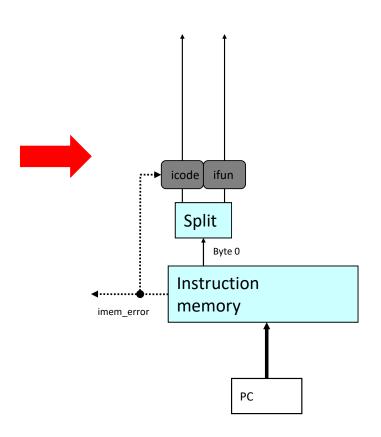
- Egen kontrol Logik
  - "icode", "ifun": Genererer "no-op" hvis adressen er ugyldig
  - "Instr. Valid": Er denne instruktion gyldig?
  - "Need regids": Indeholder denne instruktion en register byte?
  - "Need valC": Indeholder denne instruktion et konstant ord?

Kontrol Logik for Fetch trin i HCL

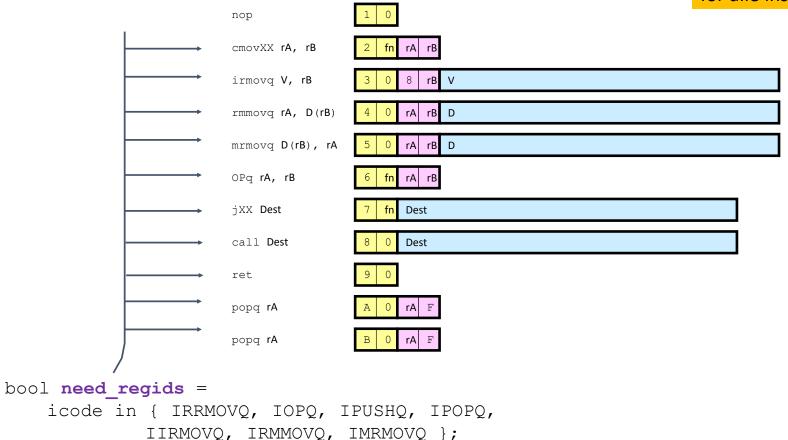
```
# Determine instruction code
int icode = [
    imem_error: INOP;
    1: imem_icode;
];

# Determine instruction function
int ifun = [
    imem_error: FNONE;
    1: imem_ifun;
];
```


Kontrol Logik for Fetch trip i HCL

Analyserer formatet for alle instruktioner

CMOV, RRMOV deler ICODE #2

Logik for Dekodningstrin

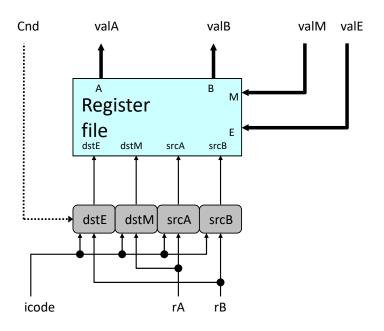
- Register Bank
  - Læse porte A, B
  - Skrive porte E, M
  - Adresser er register IDs el 15 (0xF) (ingen operation)

Kontrol Logik

- srcA, srcB: adresser på læseporte
- dstE, dstM: adresser på skriveporte

Signaler

- Cnd: Angiver om der skal udføres conditional move
  - Beregnes i Execute trin

Source **srcA**

OPg rA, rB Decode Læs operand A $valA \leftarrow R[rA]$ cmovXX rA, rB Decode Læs operand A $valA \leftarrow R[rA]$ rmmovq rA, D(rB) Decode $valA \leftarrow R[rA]$ Læs operand A popq rA Decode $valA \leftarrow R[%rsp]$ Læs stak pointer iXX Dest Decode Ingen operand call **Dest** Decode Ingen operand ret

Læs stak pointer

Source for A er register ID fra instruktionen (hvis benyttet), medmindre det er en stak-operation: brug %rsp

```
int srcA = [
  icode in { IRRMOVQ, IRMMOVQ, IOPQ, IPUSHQ } : rA;
  icode in { IPOPQ, IRET } : RRSP;
  1 : RNONE; # Don't need register
];
```

 $valA \leftarrow R[%rsp]$

Decode

Samlet dekode-trinene for alle instruktioner

Destination dstE

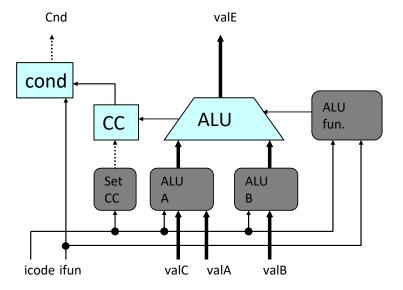
];

```
OPq rA, rB
      Write-back
                                                     Skriv resultat
                    R[rB] \leftarrow valE
                    cmovXX rA, rB
                                                     Betinget skriv af resultat
      Write-back
                    R[rB] \leftarrow valE
                    rmmovq rA, D(rB)
      Write-back
                                                     Ingen
                    popq rA
      Write-back
                    R[\$rsp] \leftarrow valE
                                                     Opdatér stak pointer
                    iXX Dest
      Write-back
                                                     Ingen
                    call Dest
      Write-back
                    R[%rsp] \leftarrow valE
                                                     Opdatér stak pointer
                    ret
      Write-back
                    R[\$rsp] \leftarrow valE
                                                     Opdatér stak pointer
int dstE = [
     icode in { IRRMOVQ } && Cnd : rB;
     icode in { IIRMOVQ, IOPQ} : rB;
     icode in { IPUSHQ, IPOPQ, ICALL, IRET } : RRSP;
     1 : RNONE; # Don't write any register
```

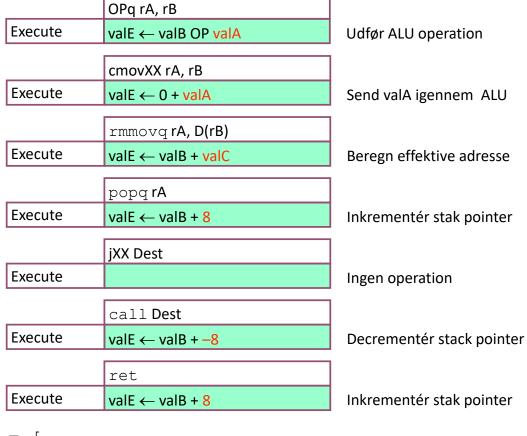
Samlet write-back trinene for alle instruktioner

Kontrol logic til Execute

- Enheder
  - ALU
    - Implementerer de 4 krævede funktioner
    - Generates condition code values
  - CC
    - Register med de 3 condition code bits
  - cond
    - Beregner conditional jump/move flag
- Kontrol Logic
  - "Set CC": Skal condition code register ændres?
  - "ALU A": Input A til ALU
  - "ALU B": Input B til ALU
  - "ALU fun": Hvilken funktion skal ALU beregne?

ALU Input A


```
Samlet execute-
trinene for alle
instruktioner
```

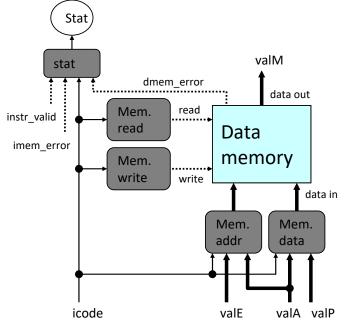
```
int aluA = [
  icode in { IRRMOVQ, IOPQ } : valA;
  icode in { IIRMOVQ, IRMMOVQ, IMRMOVQ } : valC;
  icode in { ICALL, IPUSHQ } : -8;
  icode in { IRET, IPOPQ } : 8;
  # Other instructions don't need ALU
];
```

ALU Operation

```
OPI rA, rB
 Execute
                valE ← valB OP valA
                                                   Udfør ALU operation
                cmovXX rA, rB
 Execute
                valE \leftarrow 0 + valA
                                                   Send valA igennem ALU
                rmmovl rA, D(rB)
 Execute
                valE ← valB + valC
                                                    Beregn effektive adresse
                popq rA
 Execute
                valE \leftarrow valB + 8
                                                    Incrementér stak pointer
                iXX Dest
 Execute
                                                    Ingen operation
                call Dest
 Execute
                valE \leftarrow valB + -8
                                                    Decrementér stak pointer
                ret
 Execute
                valE \leftarrow valB + 8
                                                    Incrementér stak pointer
int alufun = [
     icode == IOPQ : ifun;
     1 : ALUADD;
];
```

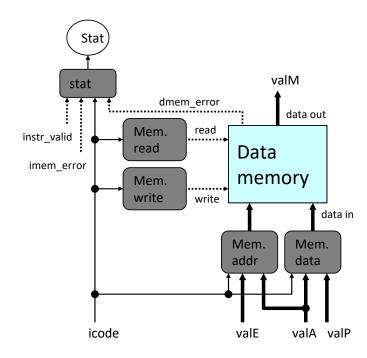
Kontrol logic til Memory trin

- Memory
  - Læser eller skriver et ord til hukommelsen
- Kontrol Logic
  - stat: Hvad er instruktionens status?
  - Mem. read: Skal et ord læses?
  - Mem. write: skal et ord skrives?
  - Mem. addr.: Vælg adresse
  - Mem. data.: Vælg data

Instruktions Status

- Kontrol Logic
  - stat: Hvad er instruktionens status?


```
## Determine instruction status
int Stat = [
   imem_error || dmem_error : SADR;
   !instr_valid: SINS;
   icode == IHALT : SHLT;
   1 : SAOK;
];
```

Hukommelses Adresse

Samlet Memorytrinene for alle instruktioner

```
OPq rA, rB
Memory
                                                     Ingen operation
               rmmovq rA, D(rB)
Memory
                                                     Skriv værdi til hukommelsen
                M_{s}[valE] \leftarrow valA
               popq rA
Memory
               valM \leftarrow M_{s}[valA]
                                                     Læs fra stak
               iXX Dest
Memory
                                                     Ingen operation
               call Dest
Memory
                                                     Skriv retur adresse på stak
               M_{s}[valE] \leftarrow valP
               ret
Memory
               valM \leftarrow M_8[valA]
                                                     Læs retur adresse
```

```
int mem_addr = [
   icode in { IRMMOVQ, IPUSHQ, ICALL, IMRMOVQ } : valE;
   icode in { IPOPQ, IRET } : valA;
   # Other instructions don't need address
];
```

Hukommelseslæsning

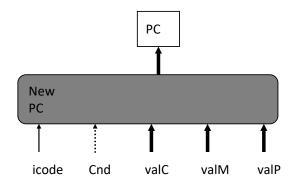
Samlet Memorytrinene for alle instruktioner

	OPq rA, rB	
Memory		Ingen operation
	rmmovq rA, D(rB)	 Skriv værdi til hukommelsen
Memory	$M_8[valE] \leftarrow valA$	Ingen operation
	mrmovq D(rA), Rb	
Memory	valM ← M ₈ [valE]	Læs værdi til hukommelsen
	popq rA	
Memory	$valM \leftarrow M_8[valA]$	Læs fra stak
	jXX Dest	
Memory		Ingen operation
	call Dest	
Memory	$M_8[valE] \leftarrow valP$	Skriv retur adresse på stak
	ret	
Memory	$valM \leftarrow M_8[valA]$	Læs retur adresse

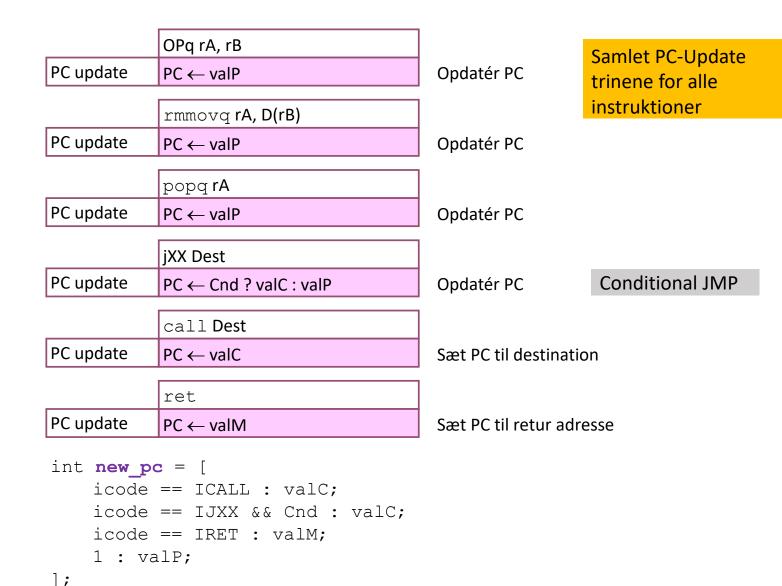
bool mem read = icode in { IMRMOVQ, IPOPQ, IRET };

Logik til opdatering af PC

- Ny PC
  - Udvælg næste værdi for PC

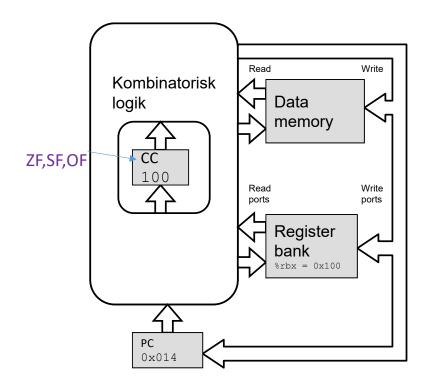
PC Opdatering

Opdatering af PC afhænger af instruktionskode!

Eksekvering i Y86-SEQ

SEQ Eksekvering

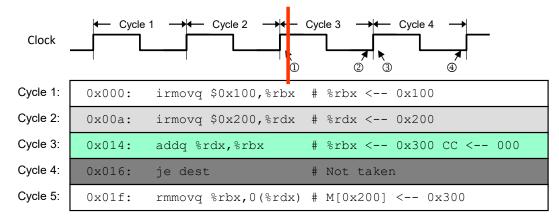
• Tilstand består af:

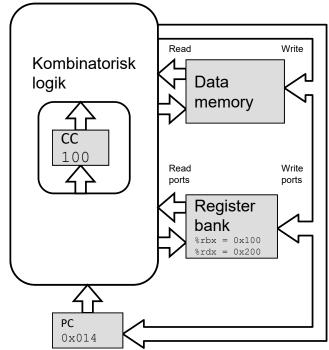
- PC register
- Cond. Code register
- Data Hukommelse
- Register bank

Alle opdateres når clock signalet stiger

- Kombinational Logik:
  - ALU
  - Kontrol logik
  - Hukommelseslæsning
    - Instruktions hukommelse
    - Register bank
    - Data hukommelse

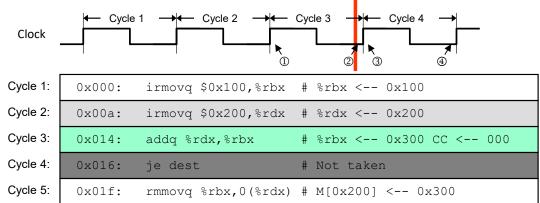
SEQ Eksekvering #1

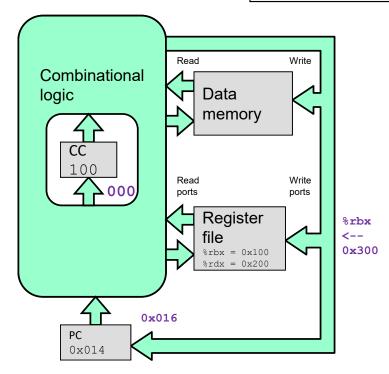

- Klokken lige slået til cycle 3
- Tilstand sat iht. anden irmovq instruktion
  - Satte %rdx=0x200,
  - Satte PC til 0x014
- Kombinatorisk logik starter på at reagere på tilstandsændring

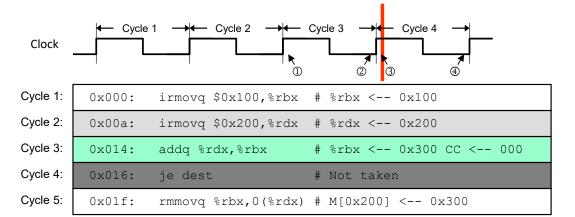
SEQ Eksekvering #2

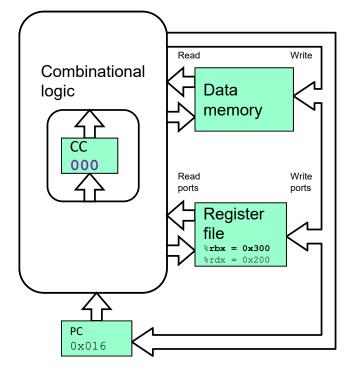

- Tilstand sat iht. anden irmovq instruktion
- kombinatorisk logik har genereret resultat af addq instruktion

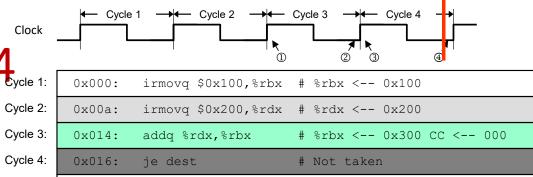
SEQ Eksekvering #3

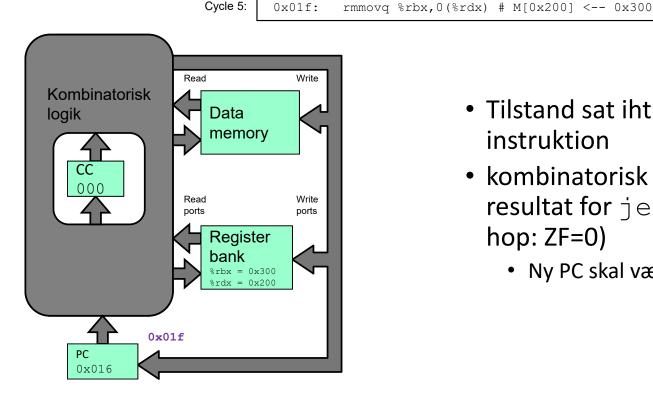

- Klokken lige slået til cycle 4
- Tilstand sat iht. addq instruktion
  - %rbx=0x300
  - CC=000
  - Pc=0x16
- Kombinatorisk logik starter på at reagere på tilstandsændring

Cycle 5:

0x01f:

- Tilstand sat iht. addq instruktion
- kombinatorisk logik genererer resultat for je instruktion (ingen hop: ZF=0)
  - Ny PC skal være 0x1f

Y86-SEQ Resumé

Implementation

- Udtrykker hver instruktion som en serie af simple skridt
- Følger same generelle trin (F,D,E,M,W) for hver instruktionstype
- Byg registre, hukommelse, kombinatoriske byggeblokke (fx ALU)
- Forbind med kontrol logik

Begrænsninger

- For langsom!
- I éen cyklus, skal instruktionen udbredes igennem instruktionshukommelse, register bank, ALU, og data hukommelse
- Betyder at klokken skulle køre meget langsomt
- De enkelte hardware enheder ville kun være aktive en lille del af hver cyklus
  - ⇒ Pipelining og instruktionsniveau parallelitet

